

25.8.2017

Oikeusministeriö
Lausuntopalvelu

Lausuntopyyntöne 3.7.2017

Ulosottoon liittyvien työllistymisen kannustinloukkujen purkaminen

Oikeusministeriö on pyytänyt Suomen Kuntaliitolta lausuntoa hallituksen osana työllisyyttä edistäviä toimia 17.1.2017 asetetun työryhmän mietinnöstä "Ulosottoon liittyvien työllistymisen kannustinloukkujen purkaminen".

Työryhmässä oli vaihtoehtoisina malleina käsitelty ulosoton suojaosuuden korottamista, ulosoton lykkäystä ja toistuvaistulon ulosmittauksen uudistamista kokonaan tai osittain.

Työryhmä esittää, että vähintään 258 päivältä työttömyysetuutta saaneet ulosottovelalliset olisivat suoraan oman pyyntönsä perusteella oikeutettuja saamaan lykkäystä palkan ulosmittaukseen, jos he työllistyessään ovat tulorajausmittauksen piirissä. Lykkäys voisi kestää puolet työsuhteen kestosta ja nykyisen neljän kuukauden sijasta enintään kuusi kuukautta. Nykyinen harkinnanvarainen mahdollisuus lykkäyksen antamiseen muuttuisi siltä osin velallisen oikeudeksi. Ulosottomies voi kieltäytyä lykkäyksen antamisesta vain, jos velalliselle on jo aiemmin myönnetty lykkäys ja uuden lykkäyksen antaminen vaarantaisi olennaisesti velkojan maksunsaantioikeuden.

Kuntaliitto pitää esitystä kannatettavana. Lykkäyksen perustelut ovat hyviä ja lykkäys saattaa vaikuttaa työllistymiseen positiivisella tavalla. Harkinnanvaraisuuksien vähentäminen yhdenmukaistaa ulosottoa ja helpottaa sen soveltamista. Ulosottovelallisen, velkojien sekä koko julkisen talouden kannalta on järkevää, että ulosotto toteutetaan siten, että ulosottovelallisen kannattaa työllistyä. Kuntaliitto toivoo, että kannustinloukkujen purkamista kuitenkin edelleen tästä jatketaan.

Työllistymiseen liittyvien alueellisten erojen sekä ulosoton, sosiaaliturvan ja verotuksen yhteisvaikutusten huomioiminen on tärkeää. Ulosoton asiakkaista suuri osa on myös toimeentulotuen saajia. Tärkeää olisi selvittää myös sitä, että kuinka suuri osa toimeentulotuesta maksetaan tosiasiallisesti yksinomaan siksi, että ulosoton takia joudutaan toimeentulotuella turvaamaan henkilön ja perheen ihmisarvoisen elämän kannalta välttämätön toimeentulo.

Mietinnössä nostetaan esiin se, että lainsäädännön muuttumisesta olisi tiedotettava velallisia riittävästi hyvin, jotta lykkäysmahdollisuutta osataan pyytää. Mietinnön mukaan ulosottomiehiä tulisi kouluttaa lykkäyksen myöntämistä koskevista muutoksista, jotta he osaisivat ottaa velallisen kanssa esille mahdollisuuden lykkäykseen.

Kuntaliitto haluaa myös painottaa sitä, että tiedottamisella on suuri merkitys, koska muutoksen tavoitteena on nimenomaan kannustaa ja saada aikaan positiivisia vaikutuksia. On tärkeää, että maksu- ja velkavaikeuksissa olevat ihmiset tavoitetaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa, jotta mahdollisiin taustalla oleviin ongelmiin päästään etsimään pysyvämpiä ja kestävämpiä ratkaisuja. Pitkäkestoinen ulosmittaus on harvoin hyvä ratkaisu ja harvoin se myöskään motivoi ihmistä työllistymään.

SUOMEN KUNTALIITTO

Jarkko Huovinen
johtaja, alueet ja yhdyskunnat

Erja Lindberg
kehittämispäällikkö

